

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Deres ref: 20080142- Vår ref: 2008/8282-6 Arkivkode: 008 Dato: 29.08.2008
/VP

Høring: Forslag til endring av helsepersonelloven mv. for å styrke rettsstillingen til barn av pasienter

Vi viser til høringsbrev av 22. april i år angående ovennevnte forslag. Nedenfor følger Barne- og familiedirektoratets kommentarer til forslaget.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet er positive til de foreslåtte endringene som lovfester en plikt for helsepersonell til å bidra til å ivareta det behovet for informasjon og oppfølging pasienters mindreårige barn kan ha som følge av foreldrenes tilstand.

Helse- og omsorgsdepartementet skriver under punkt 3.2 i høringsnotatet at det i mange tilfeller vil være naturlig at behovene til pasientens barn inntas som en del av pasientens individuelle plan. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet støtter denne vurderingen, og vil peke på at det er viktig at behovene til pasientens barn blir vurdert, og at det er tydelig hvem som har ansvaret for å følge opp disse.

Etter Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets oppfatning er det en viktig endring at helsepersonell får en plikt til å undersøke om pasient med psykisk sykdom, rusmiddelavhengighet eller alvorlig somatisk sykdom eller skade har mindreårige barn. Dette følger av forslaget til endringer i forskriften om pasientjournal der det inntas en plikt til å journalføre om pasienten har mindreårige barn. Dette er så sentralt som grunnlag for de øvrige forslagene i høringsnotatet at det etter Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets mening bør vurderes om denne plikten også bør fremgå av de foreslåtte endringene i helsepersonelloven og spesialisthelsetjenesteloven.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet er også svært positive til at ansvaret for å ivareta barnas behov for informasjon og nødvendig oppfølging som følge av foreldrenes tilstand klargjøres i forslaget til helsepersonellov § 23 a første ledd og spesialisthelsetjenestelov § 3-7 a første ledd. Ordningen med en barneansvarlig vil kunne ha stor betydning for å sikre at barna til pasienter blir ivaretatt. Arbeidet med oppfølging av barn vil med dette være omfattet av helseforetakets ordinære internkontrollplikt og vil også være gjenstand for tilsyn fra Helsetilsynet, noe vi mener vil styrke rettsstillingen til disse barna.

Helse- og omsorgsdepartementet har også foreslått en forskriftshjemmel for utdyping av innholdet i ordningen med en egen barneansvarlig i spesialisthelsetjenesten. Ved vurderingen av innholdet i en slik forskrift bør det etter Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets mening legges stor vekt på at barneansvarlig helsepersonell skal sørge for samarbeidsrutiner mellom

voksenpsykiatrien, barne- og ungdomspsykiatrien, barneverntjenesten, kommunehelsetjenesten og andre eventuelle samarbeidsparter slik som det nevnes i høringsnotatet under punkt 8.6. En utdyping av innholdet i plikten til å følge opp barn av pasienter i forskrift vil også kunne være med på å sikre at denne oppgaven prioriteres og at ansvarsfraskrivelser unngås. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet vil for øvrig påpeke at det er viktig at helsepersonell ved helsetjenester som ikke har eget barneansvarlig helsepersonell også tar ansvar for å utarbeide gode samarbeidsrutiner mellom de ovennevnte instansene. I tilfeller der det er aktuelt å involvere flere tjenester eller instanser i oppfølgingen av barnet, bør Helse- og omsorgsdepartementet også vurdere å lovfeste en plikt for helsetjenesten til å ha det koordinerende ansvaret inntil det er naturlig at en annen instans overtar dette ansvaret.

Det er viktig for barn med syke foreldre å få informasjon om foreldrenes sykdom og hvilken betydning sykdommen får for forelderens liv og for barnet. Det er også avgjørende at den som har omsorgen for barnet får tilstrekkelig informasjon til å kunne ivareta barnets behov for informasjon og oppfølging. Barne-, ungdoms- og familieetaten støtter derfor Helse- og omsorgsdepartementets forslag til helsepersonellov § 23 a andre til sjettede ledd som gir helsepersonell anledning til å gi barnet og den som har omsorgen for barnet informasjon som er nødvendig for å ivareta barnets behov.

Hvilke opplysninger som vil være riktig å gi barnet vil variere med barnets alder og modenhet. Barn bør få vite at foreldre er syke og trenger behandling. Videre vil barnet ha behov for informasjon om hvor lenge det er antatt at forelderens vil oppholde seg på sykehuset eller behandlingsinstitusjonen. Dersom samvær i en periode ikke kan gjennomføres, er det viktig å informere om dette og bakgrunnen for dette.

Helsepersonell med ansvar for å informere og følge opp barn av pasienter bør enten ha barnefaglig kompetanse og kompetanse i det å snakke med barn, eller evne til å vurdere behovet for å innhente slik kompetanse når det er tvil om hva barnet har behov for. Det er videre viktig at helsepersonell med ansvar for å følge opp barn av pasienter har kunnskap om andre etater som kan bistå familien og barnet slik som helsestasjon, barnehage, barneverntjeneste, skole, kommunehelsetjeneste, sosialtjeneste og ulike interesseorganisasjoner som sitter med mye informasjon og kompetanse.

Til forslaget om ny helsepersonellov § 23 a femte og sjettede ledd vil Barne-, familie- og ungdomsetaten bemerke at barnet har like stort behov for informasjon om foreldrenes situasjon i de tilfellene pasienten motsetter seg dette. Det vil derfor være viktig at vilkårene i denne bestemmelsen ikke tolkes for strengt. Videre vil det også være et tilsvarende behov for at den som har omsorgen for barnet får tilstrekkelig informasjon til å ivareta barnet. Dette tilsier at den som har omsorgen som regel bør få samme informasjon som barnet får også i disse situasjonene.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet vil avslutningsvis påpeke at det er viktig å se dette lovforslaget i sammenheng med det arbeidet Barne- og likestillingsdepartementet gjør når det gjelder forslag til endringer i barneloven knyttet til helsehjelp til barn. Barnelovutvalget har nylig konkludert med at både barneloven og pasientrettighetsloven bør endres slik at barn får rett til nødvendig helsehjelp dersom helsepersonell faglig sett vurderer at undersøkelse og behandling bør igangsettes selv om en av foreldrene med del i foreldreansvaret motsetter seg dette.

Med/hilsen

Ann-Marit Sæbønes (e.f.)
direktør

Marit Gjørum
avdelingsdirektør